



**T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK ARAŞTIRMA VE UYGULAMA MERKEZİ**

“Sağlıklı yaşam, mutlu bireyler, güler yüzlü toplum”

**AKUT GASTROENTERİT (İSHAL) EL
KİTABI**



Akut gastroenterit; mide ve bağırsakların enflamasyonudur (iltihabi durum) . İshalin yanı sıra bulantı, kusma, ateş ve karın ağrısı olabilir. Hastalık sıklıkla 10 günden kısa sürede düzelir. Akut gastroenteritler genellikle bir **virüs** veya **bakteri** tarafından oluşturulur.

İshal, günde üç veya daha fazla sayıda yumuşak veya su gibi dışkı yapmak demektir. Akut ishal 14 günden kısa süren ishaldir.

Yaş: Çocuklarda daha sık olmak üzere her yaşta görülür.

Risk faktörleri: Normal bağırsak hareketlerinin bozulması, normal mide asiditesinin bozulması, bazı antibiyotiklerin kullanılmasıyla bağırsaklarda normal olarak bulunan ve hastalık oluşturmeyen bakterilerin yerine hastalık oluşturabileceklerin yerleşmesi, kişinin bağışıklık sisteminin baskılanmış olması, olumsuz çevre koşulları, hijyen kurallarına uyulmaması gastroenteriti kolaylaştıran faktörlerdendir.

Etkenler ve bulaşma:

Akut gastroenteritin en sık nedeni **virüsler**dir

Gastroenterit etkeni içeren dışkı ile bulaşmış olan yiyecekler veya içeceklerin alınmasıyla ya da mikropla temas etmiş kirli ellerin ağıza götürülmesi ile gelişir.

Belirti ve bulgular:

Sıklıkla ishal görülür.

Bazen dışkı kan, mukus(sümüksü yapı) içerebilir.Dışkı bol miktarda veya çok sayıda ama az miktarda olabilir.

İshallerde bulantı, kusma, karın ağrısı ve ateş sık olarak eşlik eder.

Bunlara bazen bağırsakta gaz toplanması, baş ağrısı, halsizlik eşlik eder.

Bebekler, küçük çocuklar, yaşlılar ve önceden ciddi bir hastalığı olanlarda gastroenterit daha ağır seyreder.

Gastroenteritin en önemli ve en korkulan sorunu **dehidratasyon** (vücuttan su kaybı)'dur. ishal ve kusma sonucu gelişen su kaybı vücudun elektrolit (tuz ve mineral) dengesini de bozabilir. Hafif dehidratasyon geliştiğini gösteren belirti hastanın susamış olmasıdır. Vücuttan su kaybı arttıkça susamışlığın yanı sıra dudak ve ağız kuruluğu, uykuya meyil, gözyaşında azalma veya gözyaşının gelmeyişi, göz kürelerinde çökme, nabızda hızlanma, el ve ayaklarda soğukluk, derin veya hızlı solunum, idrar miktarında azalma olabilir.

Ağır dehidratasyonda bunlara ek olarak dalgınlık, kan basıncında düşme, hiç idrar çıkarmama ve şok görülebilir.

Tedavi:

Akut gastroenteritlerin çoğu kendiliğinden düzelir. Tedavi destekleyici tedavidir.

İshal başlar başlamaz evde çocuğa daha fazla su ve uygun sıvı gıdalar verilmeli, anne sütü alan bebeklerde ishal sırasında anne sütüne devam edilmeli ve bebek daha sık emzirilmeli, anne sütü almayan bebeklerde ise normalde aldıkları süt veya mamalara devam edilmelidir. Çocuk susuzluk bulguları açısından izlenmelidir. ishal, kusma ve ateş bebeklerde ve küçük çocuklarda birkaç saat içerisinde vücuttan aşırı sıvı kaybına neden olabilir.

Etkenden bağımsız olarak ishal tedavisinin temel prensipleri hastanın su ve tuz dengesinin korunması ve beslenmesinin sürdürülmesidir.

İshal kesici ve kusmayı önleyici ilaçlar kullanılmamalıdır.

Bazı bakteriyel gastroenteritlerde hastalığın ağırlaşmasını önlemek, süresini kısaltmak ve bulaşmayı önlemek amacıyla antibiyotik tedavisi gerekir Etkenin parazit olduğu saptandığında parazit tedavisi gerekir.

Akut gastroenteritli altı aydan küçük bebekler, yüksek ateşi olan çocuklar (üç aylıktan küçük bebeklerde 38 derece veya üzeri, üç aylık ve daha büyük çocuklarda 39 derece veya üzeri), sık ve fazla miktarda su gibi dışkılayan veya devamlı kusan, dışkısı kanlı veya mukuslu olan, ağızdan beslenemeyen, uykuya meyilli olan, dehidratasyon bulguları olan, şiddetli karın ağrısı veya batında şişliği olan çocukların en kısa sürede doktora götürülmeleri gerekir.

Süregen hastalığı (metabolik hastalık, böbrek hastalıkları, bağışıklığı baskılayıcı bir hastalık) olan veya hastalığı bir hafta içerisinde düzelmeyen kişiler de doktora götürülmelidir.

Korunma:

El yıkama; akut gastroenterite yol açan mikropların bulaşmasını önleyen en önemli yöntemdir.

*Tuvalete girdikten sonra, yemek yemeden önce, bebeğin maması hazırlanmadan önce, bebeği beslemeden önce, bebeğin altını temizledikten sonra eller mutlaka yıkanmalıdır.

*Temiz, içilebilir su kullanılmalı, içilebilir su sağlanmasında zorluklar olduğunda sular klorlanmalı veya kaynatılmalıdır.

* Pastörize edilmiş süt ve süt ürünleri kullanılmalıdır.

*Meyve ve sebzeler iyi yıkanmalıdır.

*Kümes hayvanları, kasaplık hayvan etleri ve ürünleri tam olarak pişirilmelidir.

Hasta ishal düzeldikten sonra birkaç gün içinde de bulaştırıcı olabilir. Aile içinde hastalığın yayılımı önlenmek için hastanın kullandığı tabak, çatal, kaşık, bıçak temizlenmeden başkalarının kullanılmamalı, hastanın özellikle dışkı ile temas etmiş kirli kıyafetleri ve çarşafı derhal sıcak su ile yıkanmalı, tuvalet klor içeren temizleyicilerle temizlenmelidir.

Hep Birlikte Sağlıklı Yarınlar...



**Hasta Konforunu ve Rahatlığını
Sağlayan Odalarımız**



**Ziyaretçiler ve Refakatçiler İçin
Uygun Bekleme Salonları**



Modern Laboratuvarlar



Gelişmiş Tanı ve Tedavi Üniteleri



Laboratuvar, Radyoloji ve
Patoloji sonuçlarına
hastane.pau.edu.tr
web adresinden ulaşabilirsiniz.

Randevu

Online Randevu

Web: hastane.pau.edu.tr
Telefon: 0.258 296 60 00-296 60 01

İLETİŞİM

*Pamukkale Üniversitesi Hastanesi Kınıklı Kampüsü
Acıpayam - Antalya Asfaltı Üzeri
Kınıklı - Denizli*

Memnuniyet, Öneri ve Şikayet
infohastane@pau.edu.tr